

Son rohki soma paikka ellää
Dat lea duodaid somás báiki eallit

HANKINTAOHJE

Enontekiön kunta

Hyväksytty kunnanhallituksessa 21.2.2023/§ 52
Voimassa 1.3.2023 alkaen.

Sisällys

Hankintatoimivalta.....	2
Hankintaohjeen soveltaminen	2
Hankinnan arvon laskeminen hankintalaissa.....	3
Pienhankinnan arvon laskeminen	3
Sopimustoimittajien käyttäminen	3
Tilaajavastuulaki ja velvollisuudet	4
Ulkopuolinen rahoitus ml. hankkeet.....	4
Pienhankinnat	4
Menettelytavan valinta pienhankinnoissa.....	4
Suorahankinta pienhankinnoissa	5
Tarjouspyyntö/pyyntö vertailtavista tarjouksista.....	5
Määräajat.....	5
Valinta- ja vertailuperusteet	5
Hankintapäätös ja sopimus/tilaus.....	6
Oikeussuojakeinot pienhankinnassa.....	6
Hankinta-asiakirjojen säilyttäminen	6
Pienhankintojen prosessikaaviot	7

Hankintatoimivalta

Enontekiön kunnan hankinnat tulee järjestää siten, että hankintoja voidaan toteuttaa mahdollisimman taloudellisesti, laadukkaasti ja suunnitelmallisesti olemassa olevat kilpailuolosuhteet hyväksi käyttäen ja ympäristö- ja sosiaaliset näkökohdat huomioon ottaen.

Enontekiön kunnan hallintosäntö § 72 (kunnanvaltuusto 15.2.2023) edellyttää, että kunnanhallitus antaa hankintaohjeen.

Enontekiön kunnan hankintoja määrittävät:

- valtuuston hyväksymä strategia
- valtuuston hyväksymä talousarvio
- toimielimen hyväksymä talousarvion käyttösuunnitelma
- kunnanhallituksen hyväksymä talousarvion täytäntöönpano-ohje
- tämä kunnanhallituksen hyväksymä hankintaohje.

Valtuuston hyväksymään investointiin liittyvän hankintapäätöksen tekee kunnanhallituksen ja lautakuntien käyttösuunnitelmien vahvistamisessa nimeämät viranhaltijat.

Hankinnan kustannusvaikutuksen mukaan päätösvalta käyttötalouteen liittyvissä hankinnoissa määräytyy seuraavasti (hankintaraja alv 0 %)

- Kunnanhallitus yli 40 000 €
- Lautakunnat yli 20 000 €
- Kunnanjohtaja enintään 40 000 €
- Toimialajohtajat 20 000 €
- Toimialavastaavat 10 000 €
- Muut vastuuviranhaltijat 5 000 €.

Hankintaohjeen soveltaminen

Sen lisäksi, mitä julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetussa laissa (1397/2016) (myöhemmin: hankintalaki) sekä vesi- ja energihuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetussa laissa (1398/2016) (myöhemmin erityisalojen hankintalaki) ja niitä täydentävissä säädöksissä, tilaajavastuulaissa, kuntalaissa, hallintolaissa ja sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa säädetään, noudatetaan Enontekiön kunnan ja kuntakonsernin kuuluvien hankintayksiköiden hankinnoissa näitä ohjeita.

Hankintalain tarkoittamalla hankinnalla tarkoitetaan kuntakonsernin ulkopuolelta tapahtuvaa tavaroiden tai palvelujen ostamista, vuokraamista tai siihen rinnastettavaa toimintaa sekä urakalla teettämistä. Hankintaa ei ole esimerkiksi omana työnä tekeminen, palkkaaminen työsuhteeseen, maan, olemassa olevien rakennusten ja muun kiinteän omaisuuden osto tai vuokraus.

Kuntakonsernin sisäisissä hankinnoissa ei ole kilpailuttamisvelvollisuutta, mutta konsernin sisäisissä hankinnoissa voidaan soveltuvin osin noudattaa tätä hankintaohjetta. Hankinnan säilyminen kuntakonsernin sisäisenä sidosyksikköhankehanke arvioidaan hankintalain 15 §:n ja oikeuskäytännön perusteella.

Hankintalain merkitys korostuu kansalliset kynnyksarvot ylittävissä hankinnoissa. Tässä ohjeessa ei ole referoitu hankintalakiä, vaan kansalliset kynnyksarvot ylittävissä hankinnoissa on otettava huomioon hankintalain mukaiset velvoitteet. Tämän hankintaohjeen merkitys korostuu kansalliset kynnyksarvot alittavissa hankinnoissa.

Hankinnan arvon laskeminen hankintalaissa

Hankinnat jakaantuvat taloudellisen arvonsa perusteella kolmeen eri ryhmään

- hankintalaissa tarkoitettuihin kansalliset kynnyksarvot alittaviin
- kansalliset kynnyksarvot ylittäviin
- EU-kynnyksarvot ylittäviin hankintoihin.

Voimassa olevat kynnyksarvot tulee tarkastaa hankintalaista (§ 25-26).

Hankintalaki sisältää yksityiskohtaiset säännökset ennakoitun arvon laskemisesta (§ 27-30). Lähtökohta on, että hankinnan ennakoitua arvoa laskettaessa perusteena on käytettävä suurinta maksettavaa kokonaiskorvausta ilman arvonlisäveroa. Arvioinnin on perustuttava ilmoittamisajankohdan tai muun hankintamenettelyn alkamisajankohdan arvoon. Arvoa laskettaessa on otettava huomioon myös hankinnan mahdolliset vaihtoehtoiset toteuttamistavat ja hankintasopimukseen sisältyvät optio- ja pidennysehdot sekä ehdokkaille tai tarjoajille maksettavat palkkiot tai maksut.

Jos hankinta toteutetaan samanaikaisesti erillisinä osina, kaikkien osien ennakoitu arvo on otettava huomioon hankintasopimuksen ennakoitua kokonaisarvoa laskettaessa. Hankintaa ei saa pilkkoa eriin tai laskea sen arvoa poikkeuksellisin menetelmin hankintalain säännösten soveltamisen välttämiseksi.

Pienhankinnan arvon laskeminen

Kansallisiin kynnyksarvot alittaviin hankintoihin eli pienhankintoihin ei pääsääntöisesti sovelleta hankintalakiä. Pienhankinnan ennakoitun arvon laskemisen lähtökohtana käytetään hankintalain 27- 30 §:ssä mainittuja perusteita. Tällöin perusteena käytetään suurinta maksettavaa kokonaiskorvausta ilman arvonlisäveroa. Toistaiseksi voimassa olevan sopimuksen ennakoitu arvo lasketaan kertomalla kuukausiarvo luvulla 48. Määräaikaisissa sopimuksissa huomioon on otettava mahdolliset optiokaudet.

Sopimustoimittajien käyttäminen

Ennen hankintaprosessin käynnistämistä on tarkistettava, onko kunta tai jokin kunnan toimiala kilpailuttanut kyseisen tuotteen/palvelun tai onko kunta liittynyt tämän hankinnan osalta Hansel Oy:n, Sarastia Oy:n, tai muun yhteishankintayksikön sopimukseen tai puitejärjestelyyn.

Jos kilpailutus on tehty kunnassa tai kunta on liittynyt em. tahojen tekemään sopimukseen ja jos sopimus mahdollistaa ko. hankintayksikölle voimassa olevan sopimuksen käytön, tehdään tilaus suoraan sopimuksen perusteella. Hankinnoista, jotka kuuluvat puitesopimuksen piiriin, ei tarvitse tehdä erillistä viranhaltijapäätöstä.

Puitejärjestelyllä tarkoitetaan yhden tai useamman hankintayksikön ja yhden tai useamman toimittajan välistä sopimusta, jonka tarkoituksena on vahvistaa tietyn ajan kuluessa (enintään 4 vuotta) tehtäviä hankintasopimuksia koskevat ehdot, kuten hinnat, alennusehdot, toimitusehdot ja tilausmenettelyt. Hankinta on tehtävä vahvistettujen ehtojen mukaisesti.

Hankintaohje ei koske voimassa olevan sopimuksen nojalla ostettuja hyödykkeitä. Nämä ostot tulee tehdä hankintasopimusten mukaisesti. Ainoastaan poikkeustapauksissa ja perustellusta syystä voi hankintoja tehdä sopimusten ulkopuolelta.

Poikkeamisen syynä voi esimerkiksi olla, että tarvittavaa tavaraa tai palvelua ei ole saatavissa sopimustoitajalta tai toimitusaika on kohtuuton tilanteeseen nähden (esimerkiksi laiterikko).

Tilaajavastuulaki ja velvollisuudet

Tilaajavastuulakia sovelletaan myös pienhankintoihin. Mikäli tilaajavastuulain edellytykset täyttyvät, tulee pienhankinnan toimittajalta pyytää ennen sopimuksen/tilauksen tekemistä tilaajavastuulain mukaiset selvitykset. Tilaajavastuulakia on noudatettava hankinnoissa, jotka ylittävät 9 000 euroa (alv 0 %) tai jos hankittava palvelu on kestoltaan yli 10 päivän työsuoritus ja työ on tavanomaisesti hankintayksikön tiloissa tehtävä työsuoritus tai palvelu. Tarjoajan tulee toimittaa tilaajavastuulain mukaiset selvitykset tai olla rekisteröitynyt palveluun (esimerkiksi Luotettava Kumppani), josta tilaaja voi asian ennen päätöksen tekemistä tarkistaa.

Myös alle 9 000 euron alittavan hankinnan arvon osalta hyvä varmistua siitä, että tarjoaja on hoitanut yhteiskunnalliset velvoitteensa mm. maksanut veronsa. Tämän voi tarkistaa ytj.fi –tietopalvelusta.

Ulkopuolinen rahoitus ml. hankkeet

Hankkeissa, johon on saatu ulkopuolinen rahoitus, tulee noudattaa rahoitus-/avustuspäätöksen ehtoja pienhankinnoissa siltä osin, kun ne ovat kunnan hankintaohjetta tiukempia. Muilta osin myös hankkeissa noudetaan tätä ohjetta.

Pienhankinnat

Menettelytavan valinta pienhankinnoissa

Hankintalaissa tarkoitetut kansalliset kynnysarvot alittavissa hankinnoissa on pyrittävä huomioimaan hankinnan kokoon ja laajuuteen nähden riittävä avoimuus ja syrjimättömyys. Pienhankinnat voidaan kilpailuttaa hankintalainsäädäntöä huomattavasti kevyemmillä ja joustavammilla menettelytavoilla.

Kirjallinen tarjouspyyntö tulee laatia kaikista yli 40 000 euron pienhankinnoista. Tarjouspyyntö julkaistaan sähköisen kilpailutusjärjestelmän avulla. Toimialavastaavien ja muiden vastuuviranhaltijoiden on hyväksyttävä tarjouspyyntöasiakirjat toimialajohtajalla, ennen tarjouspyynnön lähettämistä tai julkaisua.

Hankinnoissa joiden ennakoitu arvo on 10 000 - 40 000 euroa, riittää vertailtavien tarjousten pyytäminen vähintään kolmelta mahdolliselta tarjoajalta kirjallisesti. Tarjouspyyntöjen määrässä on huomioitava markkinoilla toimivien potentiaalisten tarjoajien määrä.

Toimialavastaavien ja muiden vastuuviranhaltijoiden on hyväksyttävä tarjouspyyntöasiakirjat toimialajohtajalla, ennen tarjouspyynnön lähettämistä tai julkaisua.

Alle 10 000 euron hankinnoissa riittää hintavertailu, joka voidaan toteuttaa sähköpostitse hintatiedusteluna. Hintatietojen vertailu tulee dokumentoida ja lisätä laskun asiantarkastamisen yhteydessä Rondon liitteeksi.

Suorahankinta pienhankinnoissa

Enontekiön kunnan kertaluonteiset tavara- ja palveluhankinnat voidaan toteuttaa suorahankintana, jos se hankinnan luonne huomioon ottaen on tarkoituksenmukaista. Suorahankinta on perusteltua tilanteissa, joissa

1. Tavara tai palveluhankinta on arvoltaan vähäinen (alle 5 000 euroa)
2. Ennalta arvaamaton kiire, kuten esimerkiksi laiterikko tai vahinkojen korjaaminen äkillisissä tilanteissa
3. Vastaavaa tuotetta on hankittu lähiaikoina ja hintataso on selvillä
4. Muita kysymykseen tulevia toimittajia ei ole tiedossa

Suorahankinnan käyttäminen ei saa johtaa tiettyjen toimittajien suosimiseen tai syrjimiseen. Toimialavastaavien ja muiden vastuuviranhaltijoiden on hyväksyttävä suorahankinnan perustelu toimialajohtajalla ennen suorahankinnan tekoa. Yli 10 000 euron suorahankinnasta on tehtävä päätös tämän ohjeen mukaisesti.

Suoralla hankinnalla ei tarkoiteta tilauksia, jotka kunta tekee kilpailutettujen sopimusten puitteissa. Tilaukset ovat tällöin jo kilpailutettujen sopimusten täytäntöön panemista.

Tarjouspyyntö/pyyntö vertailtavista tarjouksista

Tarjouspyyntö on dokumentoitava osana hankintamateriaalia. Tarjouspyynnön avulla voidaan myöhemmin todentaa, että tarjouspyyntö on lähetetty saman sisältöisenä ja samaan aikaan kaikille mahdollisille tarjoajille.

Tarjouspyynnöstä/pyyntö vertailtavista tarjouksista voidaan ilmoittaa myös kunnan verkkosivuilla. Hankinnasta ilmoittaminen tulee suhteuttaa aina hankittavaan tuotteeseen/ palveluun. Tarjouspyynnöstä tulee ilmetä tilaajan yhteystietojen lisäksi ainakin seuraavat tiedot:

- hankinnan kuvaus
- hankintamenettelyn kuvaus, erityisesti jos sisältää neuvotteluja
- hankinnan kohteen vähimmäisvaatimukset
- tarjoajan kelpoisuudelle asetetut vaatimukset selvityksineen
- määräaika tarjouksen tekemiselle
- valittavien toimittajien määrä
- tarjouksen valinta- ja vertailuperusteet

Määräajat

Pienhankinnoille ei ole säädetty vähimmäismääräaikoja. Tarjousajan asettamisessa olisi hyvä huomioida pienhankinnan laajuus ja tarjouksen tekemiseen varattava aika. Suositeltava aika on vähintään viikko tarjouspyynnön julkaisusta.

Valinta- ja vertailuperusteet

Tarjouksista on valittava kokonaistaloudellisesti edullisin tarjous. Kokonaistaloudellisesti edullisin on tarjous, joka on

- hinnaltaan halvin
- kustannuksiltaan edullisin tai
- hintalaatusuhteeltaan paras.

Halvimmalla hinnalla kilpailuttaminen on suositeltavaa erityisesti silloin kun tarjouspyynnölle voidaan asettaa selkeät ja ehdottomat vähimmäisvaatimukset.

Jos valintaperusteena käytetään jotain muuta kuin hintaa, tulee valintaperusteet kertoa jo tarjouspyynnössä ja hankintapäätös on perusteltava.

Hankintapäätös ja sopimus/tilaus

Hankinnasta on tehtävä kirjallinen viranhaltijapäätös tai päätös toimielimessä, jos hankinnan kokonaisarvo on yli 10 000 euroa. Päätöksen tyyppi riippuu hallintosäännön hankintatoimivaltarajoista.

Viranhaltijapäätös tehdään asiahallintajärjestelmään ja julkaistaan mahdollisine liitteineen julkiverkossa salassapidon sallimissa rajoissa.

Hankintapäätöksestä tulee ilmetä, keneltä hankinta on päätetty tehdä, hankinnan kohde, miten vertailu on suoritettu ja millä perusteilla voittaja on valittu.

Hankintapäätökseen on pienhankinnan osalta liitettävä oikaisuvaatimusohje eli ohjeet hankinta-oikaisua koskevan oikaisuvaatimuksen tekemisestä hankintayksikölle.

Hankintapäätös tulee oikaisuvaatimusohjeineen lähettää tiedoksi sähköisesti asianhallintajärjestelmän kautta kaikille tarjouksen toimittaneille tarjoajille.

Hankintapäätökseen on otettava maininta siitä, että hankintapäätöksen tiedoksiannolla ei vielä synny sopimusta, vaan se syntyy erillisen sopimuksen allekirjoittamisella tai kirjallisella tilauksella ja siihen saadulla vastauksella (tilausvahvistus).

Alle 10 000 euron hankinnoista ei tarvitse tehdä erillistä hankintapäätöstä.

Oikeussuojakeinot pienhankinnassa

Pienhankinnasta ei voi valittaa markkinaoikeuteen, koska pienhankinnoissa ei noudateta hankintalakia. Pienhankintoihin voi asianosainen kuitenkin hakea muutosta tekemällä Enontekiön kunnalle hankinta-oikaisu tai kuntalain mukainen oikaisuvaatimus. Kuntalain mukaisesta oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen on mahdollista hakea muutosta valittamalla kuntalain mukaisella kunnallisvalituksella hallinto-oikeuteen.

Hankinta-asiakirjojen säilyttäminen

Hankintoihin liittyvät asiakirjat kuten tarjouspyyntö, saadut tarjoukset, tarjousvertailu, hankintapäätös ja tarjoajille lähetetty tiedoksianto on säilytettävä huolellisesti kunnan tiedonohjaussuunnitelman mukaisesti hankintapäätöksen liitteenä.

Suorahankinnoista tulee Rondon laskun asiatarkastamisen yhteydessä tallentaa liitteeksi lyhyt perustelu miksi on käytetty suorahankintaa. Alle 10 000 euron hankinta, johon on tehty hintavertailu, tulee hintavertailuun liittyvät asiakirjat lisätä Rondon liitteeksi.

Pienhankintojen prosessikaaviot

Kuva 1 Pienhankinnan arvon vaikutus prosessiin

Kuva 2 Suorahankinnan prosessikaavio

